

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

<p>Szerkesztőség: Főtér 27. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Megjelen minden vasárnap reggel. Kéziratok nem adatnak vissza.</p>	<p>Előfizetési díj: Egész évre 4 frt — Félévre 2 frt — Negyedévre 1 frt. Hirdetéseket a kiadóhivatal mérsékelt árjegyzék szerint számít. Egyes szám ára 8 kr.</p>	<p>Kiadóhivatal: Schvarcz Sándor könyvkereskedése, hová az előfize- tési- és hirdetési díjak küldendők. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nyilttér petit sora 30 kr.</p>
--	--	---

Lókiállítás és lótenyésztésünk.

Az e hó 20-án nálunk meg tartott lókiállítás eredményéről s ez alkalomból szerzett észleleteink s tapasztalataink alapján dhajtuk egyet-mást e lapok olvasóinak elmondani lótenyésztésünket illetőleg.

Mulasztással kellene magunkat vádolni, ha mindazt, a mi e tekintetben érdekes sőt fontossággal bír, figyelmünkre nem méltattuk volna, de viszont nem lehet czélunk e rövid ismertetés keretébe mind azt föl venni, ami talán egy, a tárgyról írott nagyobb értekezésbe föl vehető lenne.

A kiállítás lefolyása a következő volt:

Csongrádról előállított szopos csikóval anya kancza 35 drb. idegen helyről importált 13 ellenében: összesen 48 drb. — 3 éves kancza csikó, helyből 13 drb; idegen helyről, — (H. M. Vásárhely, Szentés, Fábán.) 18 drb összesen kiállított 79 drb. tenyész állat, 18 szopós csikó és 2 darab mén.

Eszerint a helyből előállítottak száma másfél annyit tett ki, mint az idegenből kiállítottak összege.

Ha az idegen állatok száma 5—6-szor nagyobb lett volna a tényleg kiállított lovak számánál s ha akkor is ily arányban állított volna elő a helyi anyag, így az eredmény — legalább a számszerinti eredmény — ki-elégítőnek lett volna mondható; így azonban, tekintve azt, hogy mi a megyebeli más városok kiállításaira úgy sem látogatunk el tenyészállatainkkal: nagyon kevés az a néhány tenyészállat, mely a kiállítottak számát szaporította.

Azt mondtuk: csak számát szaporította, és aligha nem igazunk van; mert vegyük tekintetbe azt, mikép szomszédaink előreláthatólag legszebb s illetőleg tenyésztési képességüket tekintve fölülte alkalmas válogatott lovakkal jelentek meg a kiállításon, s noha előre meg voltunk győződve, hogy a pálmát elviszik is előlünk szomszédaink, mégis nagyobb számú, szebb,

jobb, főleg tenyésztési szempontból alkalmasabb állatok előállítását reméltük, de sőt a gazdák részéről is nagyobb érdeklődést vártunk a kiállítás iránt.

Ezzel még nincsen az mondva, hogy nálunk jó tenyészállatok alig vagy éppen nem találhatók, nagyon is vannak, de gazdáink nem képesek helyesen megítélni mely állatok azok, melyek erős testalkotásuk s jellegzetes fajbéli jó tulajdonságaik mellett, *méreteik arányánál fogva is*, tenyésztésre kiválólag alkalmasak.

És éppen ebben találjuk mi a dolog bibéjét. A mi gazdáink nem arra törekcsenek, hogy oly lovakat produkáljanak, melyek éghajlati viszonyaink között arra a célra melyre rendeltetvék, minden körülmények közt megfelelők legyenek; fedeztetés előtt nem vesznek tekintetbe semmiféle körülményt arra nézve, hogy mennyiben alkalmas ez vagy amaz a kancza csikó-nevelésre; czéljuk nem az, hogy fokozatosan mindég jobb s a czélunk mindinkább megfelelő lovakat állítsanak

A „CSONGRÁDI LAP” TÁRCZÁJA.

Csukási József emlékezete.

(A „Budapesti Hirlap” főnnállása 10-ik évfordulóján.)

Elesett a zászlótartó,
De a zászló fenn lobog;
Lobogtatják bátor, elszánt,
Itju, lelkes bajnokok.
A vezér már esüdes ember,
De az eszme él tovább
S glóriával koszorúzza
A kidölt hős homlokát.

Most tiz éve, hogy kibontá
Azt a zászlót szent jelül,
Kis csapattal harcra indult
S maga hittelt ment elül.
Csak egy szó volt rábimezve,
A magyarság volt e szó, —
És ma már ezt viszhangozza
A hazában millió.

A szegények küszöbére
Ez a jelszó rátalált,
Véle osztott a kicsiny had
Ellenének száz halált;
És a dusak palotáit
Diadallal vette be;
És az ügynek rózsát termett
Tövisek közt nyert sebe.

Mézzel csorgó édes nyelvünk!
Büszke, délezeg nemzetünk!
Téged érjen üdv, dicsőség,

Ha mi küzdven győzhetünk:
Ezt érezte, ezt harsogta
Napról napra, szüntelen —
S háromszínű zászlajához
Szegődött a győzelem.

S most e zászlón gyászfatyol csúg
Az örömnep ünnepén;
De a fátylon átalcsillog
Titkos irás, égi fény.
Gyül az emlék csipkebokra,
S egy áldott szív hangja kel:
Föl, magasra azt a zászlót!
Az eszmének győzni kell!

Föl magasra és előre!
Holt és élő egyetért;
Régi zászlónk fenn lobogjon
Az ügyért, a nemzetért.
Legyen első a hegy ormán
S jól megálljon a helyén
Ezeréves Magyarország
Diadalmi ünnepén!

Rudnyánszky Gyula.

Kerekes István imakönyve.*)

Irta: Varga Mihály.

Találón mondja a példaszó, hogy a szegény embernek szegény a szerencséje. Csak az a szerencse, hogy a jó sor nem igen

*) Mutatvány a szerzőnek sajtó alatt levő kötetéből.

kényeztetni el a szegény embert, és így annak a kis szerencséjének is nagyot tud örülni.

Igy volt ez Kerekes Istvánnál is. Mindössze négyszáz forintocskát takarított meg, de mikor már krajczár hija se volt neki, olyan boldog, meglegedett volt az élete párjával együtt, mintha ezzel az ő házukból a szükségnek és szomorúságnak még a lehetősége is örökre ki lett volna zárva.

Annyi igaz, hogy négy százaz készpénz már nagy szó, kivált olyan egyszerű zsellérenél, mint Kerekes. Tudom, akadhat nem egy ember, a ki felsohajt: „beh szeretném megtanulni az imádságát!” De úgy is van; Kerekes jól is imádkozott, meg szorgalmasan is dolgozott. A mi igaz, az igaz. Az Istenáldást megérdemelte. Szorgalomra nincs hozzá fogható ember az egész faluban. Nap nap után fáradtig dolgozza magát egész háznépével együtt.

Kerekes hozzá még előnékes, és annak idején bucsúelőjáró is. A hangja is jó, hát még azok a gyönyörű énekek!... És azok mindannyia abból a vásott rézkapcsos imakönyvből kerülnek ki, a mely a megboldogult édes atyja után úgyszólván az egyedüli öröksége. Úgy jusnak csekélység, de magában véve, mint imakönyv, ritkítja párját. Teli van szebbnél szebb ájtatosságokkal, legjava imádságokkal, válogatott drága szép

elő, hanem czél és irány nélkül, a körülményeknek figyelmen kívül hagyásával fog hozzá a tenyésztéshez, gondoskodva egy bizonyos kanca állományról, melytől talán a legjobb mén után sem várható számot tevő ivadék, hanem csak számot szaporító.

Az ilyen eljárás aztán nem nevezhető tulajdonképeni és okszerű lótenyésztésnek, ez csak derűre — borúra való szaporítása a mindenféle fajtájú csikóknak.

Ott láttunk a kiállításon néhány jól meghizott kanczát, melyeknek gazdái biztosra vették a győzelmet; — csalódtak; mert a szakértőkből álló bizottság: melynek tagjai voltak Halus János vármegyei lótenyésztő bizottsági elnök, Perczel Dénes főhadnagy és a dorozsmai méntelephez beosztott egyik katonaaállatorvos, stb. nem azoknak ítelték oda a díjakat, melyek talán tetszetős külsővel, jól meghizott nyak és farral voltak gazdáik kegyelméből ellátva, a mellett pedig tenyésztésre már azért is kevésbé alkalmasak voltak, mert jól meg hizott idomaik s tagjaik mellett aránytalan szűk medencével bírtak, mely körülmény kiszámíthatatlan hátránnyal van az ellésre, vagy pedig a nagy zsir tömeg — milyen pl. a Buzder lovai voltak — melyet pedig az utódokra is át örökítenek.

Ebből láthatjuk, hogy tenyésztésre nem az a ló alkalmas leginkább, mely

csupán kövér, s e mellett egyéb előnyei nincsenek: lehet a ló még oly sovány, de ha e mellett jó kondícióban van, s ha fajtájának jó tulajdonait egyébként kiváló mértékben bírja, s azokat ivadékaira is át örökíteni képes: az ilyen ló tenyésztésre nagyon alkalmas, és ajánlható is.

A most elősorolt tulajdonságokkal bíró lovat találhatni nálunk Csongrádon eleget, de mert nem voltak kövérek is egyuttal: tulajdonosaik nem is tartották érdemesnek, a kiállításra bevezetni, holott pedig egyébként tenyészkancaznak nagyon is be váltak volna, s meg vagyunk győződve, hogy akadt volna nálunk sok, nagyon sok jutalomra érdemes anyakanca, ha ezeket szem előtt tartva gazdáink előállították volna lovaikat.

Igy történt meg, hogy szomszédok nagy részt elhalászták előlünk úgy az anyagi, mint az erkölcsi sikert; és pedig ki lettek tüntetve:

Szopós csikóval elő állított kanczák: I-só díj 30 frttal: Fejes János H. M. Vásárhely. 2-ik díj 25 frt: S. Nagy János Szentés. 3-ik díj 25 frt: Tary László Csongrád. 4-ik díj 15 frt: Kasza István Vásárhely. 5-ik díj 10 frt: Biró Lukács Szentés. 6-ik díj 10 frt: Nyikl László Vásárhely.

A 3 éves kanca-csikók részére engedélyezett díjakat következő tulajdonosok által kiállított saját nevelésű csikók nyerték el: 25 frt: Hódy József

Vásárhely, 20 frt: Nyikos László Vásárhely. 10 frt: Bálint János Szentés. 10 frt: Cs. Forgó József Csongrád. 5 frt: báró Maaszburg Sándor Fábán.

Ezen adatokból két dolog válik bizonyossá; az egyik az, mikép daczára, hogy csongrádi ló sokkal több állított elő, mint az összes idegen lovak, mégis aránytalanul csekély hányad találtatott a bíráló bizottság által jutalomra érdemesnek; s a másik az, hogy mindazonáltal, hogy gazdáink tudják, látják, mikép más városok állattenyésztése annál nagyobb arányban fejlődik, mennél inkább föl használják állataik nemesítésére azon előnyöket, melyeket az állam nagy áldozatok árán a méntelepek és fedezettési állomások föllállításával a tenyésztés előmozdítására nyujt, mégis, — talán tudatlanságból, vagy előítéletből — csak tartózkodva vezetik lovaikat az állami fedezési helyekre, s gyakran inkább magántulajdonosok méneivel fedeztetik kanczaikat *jóval magasabb árért*, világos kárára saját érdekeiknek!

Még más nagy hibáik is vannak a mi gazdáinknak a tenyésztés körül: mint a gondos ápolás és rendes tisztogatás hiánya, s ezen kívül ama rossz szokás, mely nagyban hátráltatja a csikót teljes fejlődésében: hogy t. i. nagyon fiatal korában már igába fogják s tulságosan kihasználják a még zsenge állat gyenge erejét.

Ezek azon okok, melyek a mult

énekekkel, szóval: ritka egy könyv. Talán már párja sincs! Nagyon régi munka, kiteszik a durva papírjából, különös betűiből. Kerekes maga mondja, hogy az apjától halotta, hogy még annak a szép papíráé lett volna.

Hire is ment annak a könyvnek; még a tizedik faluban is tudnak felőle. Messze földről eijönnek hozzá a bucsúvezetők, hogy egy-egy szívhez szóló éneket, vagy imát kiirjanak belőle.

Volt már rá vevő is nem egy. Nagy pénz ígérték a könyvért, de Kerekes azt mondta, hogy nincs a világnak az a kincse, a melyért elcserezné. Pedig hát nincs ám olyan nagyon bővében a földi vagyonnak, hogy többnek nem tudná a helyét megtalálni.

Igaz, elég tisztességesen megélősködnek, meg az a szép összegecske is ott van a láda fenekén, hanem meg van már annak a maga helye. A jövő őszre, ha Isten segít, a fia és leánya lakodalmát egyszerre szeretné eltartani. A két új pár végett a házat is ki kell toldani. Nem tudom én, a négy nagy bankó kifutja e?

Szóval, azért az árért oda adhatta volna azt a könyvet — már ha a lelkére fért volna; mert az árából új könyvet is vehetett volna, meg maradt is volna.

Pedig máskülönben híven követi a példaszót: Segits magadon az Isten is megsegít. Aratás előtt lévén az idő, úgy gondolta, minek heverjen az a pénz a ládában haszontalanul, jó lesz azon egyet fordítani. Hátha megnövekszik?

Szénát vásárolt össze rajta, hogy mint mások, haszonnal adja el.

A pénzből szép kazal került ki. S mi-

vel a vétel kedvező volt s az eladás szép haszonnal kecségette, a kész pénzen felül is vásárolt. Szívesen hiteleztek neki; majd megfizet nekik, ha eladja.

Kerekes a legszebb reményekkel volt tele. Várta legkedvezőbb alkalmat, hogy a legjobb áron adhasson tul a szénáján.

De mi történt? Egy éjjel, hogy, hogy nem, a szénakazal lángba borult és reggelre hamuvá égett.

A mint hire ment ennek a szerencsétlenségnek, jó formán a tüzes pernyét még el sem locsolták, mikor már mindenki megrohanta őt, a kinek csak egy ütötaplóval tartozott is.

Egyiknek sem tartozott valami nevezetes összeggel, és mégis oly sürgetőleg léptek föl.

— Soha se fenyegeessenek engem pörrel, — szölt Kerekes méltatlankodva — tudom, hogy tartozom, megadom én azt pörlés nélkül is.

Pénzzé tette lovát, tehenét, s összeszedte minden maradék krajczárját, hogy mindenkit kielégíthessen. De nem futotta ki. A pénz mind elfogyott az utolsó krajczárig, de még mindig voltak követelők. Kinek néhány fuvarral, kinek meg egy-két vontató széna árával maradt adós.

Ezeket újra kérte, hogy csak legyenek türelemmel, hisz látják mennyire meglátogatta őt az Isten, de mihelyt teremt valamilyen néhány forintot, azonnal kielégíti őket.

No de ki tudna kegyetlenebb lenni az embernél? Nem tágitottak. Ők addig nem mennek egy tapodtat sem, míg meg nem kapják a magokét.

Mit tettek? Az önzés is tud a maga hasznára találekony lenni. Pénz már nem volt a háznál, de volt pénzt érő. Az egyik a borjut vezette el, a másik a bundát akasztotta le a szegről a tertozás fejében.

És az a szegény ember, a kit így csöves-től ért a baj, mindent békével tűrt és nem ellenkezett azokkal a pogány emberekkel.

— Ne sirj! édes, — vigasztalta zokogó feleségét; ne sirj, jó az Isten, majd megsegít; nézd, van még két erős karom, majd dolgozom újra.

A kielégített hitelezők eltávoztak — egy kivételével. Ott áll a szoba közepén. Talán ez irgalmasabb lélek a többinél. Mindössze két fuvar a követelése. Talán csak azért maradt ott, hogy vigasztalja azokat a szegény embereket? ... Nem szól egy szót sem. Szemeit olyan formán jártatja, mintha valamit keresne, de úgy látszik hasztalan. Durva arcán bosszúság látszik. Egyszerre azonban megrándulnak arcizmai, mintha meg volna valamivel elégedve. Szemei az ablak deszkájára szegeződnek. Pedig nincs ott semmi egy cserép elcsenevészett rozmarin virágnál és a — — — rézkapcsos imakönyvél.

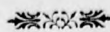
— Én meg ezt viszem el, — szölt az ablakhoz lépve, a drága ereklyét megmarkolva — Kerekes uram vehet újat.

Ezzel hóna alá csapta a könyvet és köszöntés nélkül távozott.

Kerekes Istvánt előntötték a könnyek s följajdult fájdalmasan:

— Hát még ezt is!?

Az asztalra borult és együtt sirt a zokogó feleségével.

kiállításnak ránk oly igen hátrányos voltát eredményezték, melyek azonban meg fognak szünni a jövőben, ha gazdáink, jelen sorainkban kijelölt helyes irányt követni fogják.

— czi.

A vármegye jó akarata.

Hogy mennyire szívén viseli Csongrád-vármegye különösen a szentesi vármegyei bizottsági tagok községünk érdekét, közöljük a Nmélt. kereskedelemügyi minisztériumnak 79.067/891 számú rendeletére hozott vármegyei közgyűlési határozatot és ezzel szemben, Csongrádváros községi elöljáróságának felterjesztését. Megjegyezzük azt, hogy a vármegye ezen jóindulatát, a legközelebbi számunkban, érdeme szerint fogjuk méltatni.

115/kgy. 891.

A csongrád-böldi utnak, műúttá kiépítése iránti rendelkezést örömmel üdvözölven; a vármegye községe kijelenti, hogy az utalapról a maga részéről is hajlandó annak kiépítéséhez 18,000 forinttal hozzájárulni, azonban ezen hozzájárulását a Nmélt. kereskedelemügyi m. kir. minisztériumnak azon biztosításától teszi függővé, ha a kormány hajlandónak mutatkozik az országos költségvetésben felvett, hasonló rendeltetésű alapról, — mint ezt a felvidéki vármegyékkel is teszi, — Csongrádmegye törvényhatóságát segíteni. — Végül a vármegye alispánja utasítatik, hogy a csongrád-böldi műút építési terveinek elkészítése és beterjesztése iránt szükséges intézkedéseket tegye meg.

Tek. Törvényhatósági Bizottság!

Az 1891. és 1892. évekre szóló megyei utadó költségvetésre vonatkozólag a Nmélt. m. kir. kereskedelemügyi minisztérium által 1891. márczius hó 12-én 79.067/890 sz. a. hozott rendelet tárgyalása alkalmából keletkezett 115/891 sz. a. határozatát törvényes nyílt határidőben megfellebbeztük, indokainkat a következőkben terjesztvén elő:

Mindenekelőtt előrebocsájtsuk azt, hogy a vármegye községe a csongrád-böldi országút, mint a vármegye legkiválóbb országútjának az országos költségvetésbe felvett s a Nmélt. m. kir. kereskedelemügyi minisztérium rendelkezése alatt álló alapról leendő részbeni kiépítésére irányuló kívánságához magunk részéről is készséggel hozzájárulunk. Kifogásolnunk kell azonban a neheztelt törvényhatósági bizottsági határozatot úgy formai, mint adminisztratív szempontból, és pedig azért, mert mindenesetre sajtószertűnek kell tartanunk azt, hogy akkor, amidőn a Nmélt. m. kir. kereskedelemügyi minisztérium törvényadta jogánál fogva, mint legfelső fórum felebbvitelle folytán az 1891. s 1892. évi megyei utadó költségvetés elbírálása alkalmából végérvényesen dönt és határoz, s ezen költségvetésből felesleges s mindenesetre ez időszakra mellőzhető kiadási tételeket törül, ezen törvényszerű rendelkezéssel szemben a vármegye községe jogosítva lehetne a csongrád-böldi műút kiépítésére felhasználni rendelt 18,000 frt összeg e célra fordítását s általában a miniszteri rendelet végrehajtását feltételhez kötni, s ezen ténye által lehetővé tenni azt, hogy a hivatkozott miniszteri rendelet által is elismert közcél megvalósítása bizonytalan időre elodáztassék, s azon valóban türethetetlen állapot, mely a közútak mai rendezetlenségében nyilvánul, tovább is fentartassék.

Mintthogy tehát szemben a hivatkozott miniszteri rendelettel nem ismerhető el a vármegyei tekintetes törvényhatósági Bizottság azon joga, hogy a végérvényesen megállapított utadó költségvetésbe beillesztett tételek felhasználását feltételtől tegye függővé; tisztelettel kérjük a tekintetes törvényhatósági Bizottságot, miszerint jelen fellebbezésünket a vonatkozó ügyiratokkal együtt a Nmélt. m. kir. kereskedelemügyi minisztériumhoz felter-

jeszteni kegyeskedjék, a hol is a vonatkozó 97.067/891 sz. a. rendelet egészbeni fenntartásáért mély tisztelettel esedezünk; kijelentvén, hogy a neheztelt határozat azon rendelkezése, a mely szerint a vármegyei tek. alispáni hivatal a csongrád-böldi műút építési terveinek elkészítésére és beszerzésére utasítottat, ezen fellebbezésünk által nem érintetik. Csongrád, 1891. június hó 2-án

A városi elöljáróság nevében:
Herke Ferenc sk. Söhly Gyula sk.
bíró. jegyző.

Ujdonságok.

— június 28.

— Dr. Szivák Imre országgyűlési képviselőnk, f. hó 25-én a reggeli vonattal távozott el körünkől. F. hó 23-án néhány barátjával kacsavadászatra rándult ki a „mámai“ rétbe; azonban a képviselő urnak nincs szerencséje a kacsázáshoz, mert a múlt évben, midőn ugyancsak a mámai réten kacsára vadászott, oly roppant zivatar érte utól, hogy kénytelen volt társaival együtt, egy elhagyott pástor kunyhóba menekülni, de azonfelül még a villám is lesújtott közvetlen közelükben. Most szintén nagy égiháború lepte meg őket, azzal a különbséggel, hogy a villám nem egyszer, hanem háromszor lecsapott. Elképzelhető, hogy mennyire jól esett azután, a borig átázott vadász-társaságnak az izléses „halpaprikás“, melyet kedélyhangulattal költöttek el, felelős szerkesztőnk festői fekvésű szőlőjében.

— A tegnapi közgyűlés legfontosabb tárgya volt az „artézi kút“ furatásának keresztlvitele. Az elöljáróság véleménye az volt, hogy a vállalkozó Toldy Antallal 150 méter mélységig furat és ha 150 méter mélységre víz nem kapna, a csöveket kiszedeti. Ezzel szemben Éder János bizottsági tag azt indítványozta, hogy azon esetben a folytatás mélyebbre. Éder János az elöljáróság részéről azon biztatást kapta, hogy esetleg ha ily mélységre víz nem kapna, úgy egy nagyobb kutat fognak furatni annélkül, hogy a község meglenne terhelve. Így aztán az elöljáróság indítványa — egyhangúlag elfogadtatott.

— Iskolaszéki gyűlés. A közs. iskolaszék ma d. u. 3 órakor tartja e havi rendes gyűlését.

— Úszás tanítás. Blázsik Lajos helybeli fiatal tanító, több érdekelt szülő felszólítása folytán, Kátai Pál fürdőházában legközelebb megkezdte az úszás tanítását. Azokat, kik tanulni óhajtanak, készséggel bejegyzik lapunk kiadóhivatalában. A tanítási díj havonként 5 frt.

— Gyermek-színház. Ehrlich Laura k. a. ovónő, a helybeli ovoda felszerelésének gyarapítása céljából július 1-én, a népkerti színpadon előadást rendez. A jótékony cél iránt való tekintetből előre is felhívjuk községeink figyelmét a színi előadásra.

— Szentesi botrányok. A „Szentesi Lap“ felelős szerkesztője Sima Ferenc ur, nem elégedett meg azzal, hogy az országgyűlésen botrányokat csináltatott, hanem legutóbb Szentesen rendezett olyant, minő széles magyarországon ritkítja párját. Ugyanis: f. hó 24-én néhány elvtársával szövetkezve, Dr. Bartha Kálmánt, a „Csongrádmegye“ felelős szerkesztőjét kilesték, midőn ez, vacsora után a vendéglőből haza akart menni, utját állották és tetelgesen bántalmazni kezdték. Erre aztán nagy lármát keletkezett egy annyira, hogy Dr. Bartha Kálmán barátai meghallották és azonnal barátjuk védelmére siettek. A hecező eredménye az lőn, hogy néhányan börtől megfosztott orral és megduzzadt ábrázattal hagyták el a harez színteret. Mint hallottuk, a hareznek igen komoly és Sima Ferenczre nézve nem a legkellemesebb folytatása következett be, mert Sima Ferencz, amint a nemes küzdelemtől bár elgázolt kalap árán, örömitasan ballagott hazafelé; Dr. Bartha Kálmán barátai utánna ereszkedtek és úgy elnászágták, hogy fájdalomtól sajgó hátát még máig is jeges abroszszal borongatják. Erre azután el lehet mondani: „a ki másnak vermet ás maga esik bele!“ Most már csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy minő ezimen interpelláltat a legközelebbi képviselőházi ülésen Sima Ferencz! Valószínűleg azért fogják a belügyminisztert kérdőre fogni, hogy miért nem engedte Dr. Bartha Kálmán megveretni magát Sima Ferencz által! Mi pedig

szörnyűkőve kiáltunk fel: Ennyire jutott a vármegye Zsilinszky Mihály főispánja alatt, hogy Sima Ferencz vármegyei bizottsági tag, lapszerkesztő és szakigazgató, nem hogy nem vehet magának lovagias elégtételt egy megyei hivatalnok és kormánypárti irányú lap felelős szerkesztőjével szemben, hanem ellenkezőleg — még őt verik el!

TRODALOM.

Hogy a Pesti Hirlap ma — tartalmának bőségére nézve — Magyarország legnagyobb lapjának méltán mondható, kétségtelen. Mert a közigazgatási vita megkezdése óta naponként husz oldalon (vasár- és ünnepnapokon pedig 24—32 oldalon) jelenik meg, amire eddig nem volt példa hazánkban.

S azonfelül, hogy az országgyűlési vitát érdemlegesen ismerteti, napilapok közül egyedül a Pesti Hirlap hoz országgyűlési karcolatot minden nap, „A tisztelt házból“ és „A mai ülés“ címek alatt.

Naponként egész csomó karcolat, kis cikk, tréfa, jól megválogatott tárcák teszik a Pesti Hirlapot a magyar olvasó közönség legelőkelőbb, legkedveltebb lapjává.

Regénycsarnokában most a kitünő francia szerző: Theuriet André legújabb, igen kedves és érdekes regényét közli, melynek címe: Roche kisasszony atyja. A Julius elejével pelépő új előfizetők a több mint egy hó óta megjelent részt külön lenyomatban megkapják.

Ezt követni fogja a jövő negyedben koszorús költőnk Jókai Mórnak most készülő regénye, melynek címe alkalmasint Cigány-Gróf lesz. (Jókai regényei ezentúl a Pesti Hirlap tulajdonosai, Légrádi testvérek kiadásában fognak megjelenni.)

Mindezekhez járulnak a Pesti Hirlap rendkívüli kedvezményei:

az előfizetők minden két hétben külön zenemellékletet kapnak;

karácsonykor minden előfizető ajándékkal kapja a Pesti Hirlap Naptárát, egy valódi díszművet, melynek Roskovics Ignác által rajzolt címkéje az idén valóban kellemes meglepetést fog szerezni a megajándékozott előfizetőknek, eltekintve attól, hogy bővebb tartalmu s díszesebb kiállítású naptár bizonyára nem fog megjelenni az őszi könyvpiaczon.

Ezek után bátran elmondható, hogy itt már minden verseny kizárva! Az előfizetési összeg (egy hóra 1 frt 20 kr., negyedévre 3 frt 50 kr.) a Pesti Hirlap kiadó hivatalához (Budapest, V., nádor-utca 7. sz.) küldendő, honnan mutatványszámokat is lehet kérni.

NYILTÉR.*

Köszönet nyilvánítás.

Mindazoknak kik kedves felejtetetlen lenyomó végtisztességén megjelentek, ez úton mondok szívből eredő hálás köszönetet — Bába Rókus.

Nyilatkozat.

A „Tiszavidék“ f. hó 21-ik számában nyiltéri rovatában Heinzel Antal aláírásával ismét egy oly közlemény jelent meg, melyet már annál inkább sem hagyhatok szó nélkül, mert az egyenest nőmre vonatkozik és azt, a lehető legdurvábban sérti és támadja azért, mert Heinzel Antal urat a „faképnél hagyta“ és hozzám jött feleségül.

Ha, Heinzel urnak egy csepp „sütni valója“ van, akkor nem csak hogy nem nyilatkozott volna, hanem a dolgot agyon hallgatja, mert így csak is önmagát blamirozta.

Mindazonáltal, ha bántja az, hogy az általa kilátásba helyezett „női-hozomány“ től elesett, ajánlok neki egy módot, melyet ha elfogad, sokkal busásabb menyasszonyi hozományhoz juthat:

Ösmerek egy „sátoros cigányleányt“ kinek az atyja a híres „nagy idai“ vajdának az utódja a leánynak nincs egyéb hibája mint az, hogy a jobb szemén hályog van és a bal lábára sánta; ezzel akkora ezüst gomb van mint egy-egy „bürgé fej.“ Ezen gombokat az öreg halála után, egyetlen törvényesen leszármazó jogutódja, leánya fogja örökölni: tehát ha ezt nőül veszi, csinos kis összeghez juthat.

A „Tiszavidék“ című társadalmi és közmívelődési hetilap szerkesztője pedig tanuja meg, hogy egy tiszteséges nő, még nyiltéri rovatban sem illik megsérteni különösen azért a néhány krajczárért, mit Heinzel Antal faképnél hagyott völegény úr, e nyiltéri közleményért véres verejtékekkel kiizadt

Farkas Balázs, I-ső zenekar vezető.

* E rovatban közöltékért nem vállal felelőséget a szerk.

Felelős szerkesztő: Éder János.

Kiadótulajdonos: Schwarcz Sándor.

HASENÖRL EDE mérnök csőraktára

Budapest, VI. Teréz-körut 34.

szállít legjutányosabb árak mellett legjobb minőségben gőz-, légszesz- és vízvezetési csöveket a hozzájuk tartozó kapcsoló részekkel, vastagfalú kútsöveket hordó alakú hüvelylyel kazán és locomobil forrcsöveket, gőzfűtési és kamrás csöveket. — Ajánlja mint különlegességet, kitűnő minőségű szabadalmilag forrasztott egymásba csavarható

„fúrósöveit” árlezi kutak fúrásához

olcsóbban mint bárhol. — Árjegyzékekkel, legmagasabb engedményekkel és a fúrósövekről közelebbi felvilágosítással szívesen szolgálók.

A „BUDAPESTI HIRLAP”

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁSA.

Főszerkesztő: Rákosi Jenő. Felelős szerkesztő: Csajthay Ferenc

Dolgozótársak: Balogh Pál, Balázs Ignác, Baksay Sándor, Béla Henrik, Berényi László, Barna Izidor, Csajthay Ferenc, Csapodi István dr., Flammarión Kamill, Herczeg Ferenc, E. Illés Károly, Kaas Ivor báró, Oswald Sándor, Őszi Kornél, Proff Sándor báró, Rákosi Jenő, Rákosi Viktor, Solder Hugó, Teleki Sándor gróf, Tóth Béla, Vasskó Elemér. — A kiadóhivatal feje: Zilahy Simon.

A Budapesti Hirlap jun. 15-én tölti be fennállása tizedik évét. Ez évek alatt a magyar közönség legnépszerűbb, legelterjedtebb lapja let- és a mai időszaki sajtó kellekeivel a magyar hirlapirodalom elsőrangú tagjává küzdötte föl magát.

A nemzeti irány merész és elszánt kultusza úgy a politikában, mint az irodalomban, a művészetekben és a társadalomban biztosították neki a hirlapolyvasó közönség rokonszenvét és tömegeit.

Alig volt rá eset Magyarországon, mióta az alkotmány helyreállt, de ritkán külföldön is, hogy hirlap oly vezérlő szerepet játszik egyes kérdések sorsa megalakításában, minőre a Budapesti Hirlap aránylag nem hosszú fennállása óta ismételve adott példát: nem kell csak a véderő vitára emlékeztetnünk, a melyben két hónapon keresztül azt lehet mondani a Budapesti Hirlap táplálta a vitát, a közérdeklődést, a közszellemet. Ujabbban pedig a közigazgatási javaslat első és döntő bírálata e lap hasábjairól indult ki, hogy az elméket megtermékenyítse

Ily sikerekhez pedig kettő szükséges: elsőben is az értelmi tőke párosulva az írói tehetséggel: másodsor az abszolút függetlenség minden párttól és hatalmasságtól. Ezek nélkül lehetetlen azt az erkölcsi erőt felszabadítani s munkássá tenni a közérdek javára, a minő a tisztességes sajtóban és munkájában rejlik. Ha pedig valaki e helyen, a hol az újság kénytelen magáról beszélni, ezt dicsekvésnek venné, annak megengesztelésére készsággel teszszük a vallomást, hogy távolról sem tartjuk magunkat csálhatatlanoknak. Tudjuk, hogy minden vigyázat és megfontolás mellett is botlunk mi is. De botlásunk is szabad meggyőződésükből ered, nem egy harmadiknak, akár egyennek, akár társaságnak, akár pártnak, akár felekezethez, akár osztálynak sugalmazásából vagy egyoldalú érdekéből.

Bizvást tehetjük hát olvasóinknak azt az ígérést, hogy úgy mint eddig, újságírói kötelességeinken és lelkiismeretünkön kívül más urat magunk felett el nem ismerünk.

A Politikai vezetést, a vezérezikkek rovatát Balogh Pál, Kaas Ivor báró és Rákosi Jenő látják el rendszeren. Jogi szakcikkeinket, általában jogi szakkérdések fejtegetését, rovatához nem kötve Edvi Illés Károly kitűnő tollából veszik e lapok olvasói. Orvosi s természettudományi kérdésekben írónk és tanácsadónk Csapodi István doktor, a jeles fővárosi orvos és szakiró. A többi rovatok megosztlanak kiprobált s nagyobb részt már évek óta a Budapesti Hirlap közönségét szolgáló több dolgozó társaink közt.

Irodalmi és tárczarovataink a mellet hogy a lap keretén kívül levők írók közreműködését is sürően igénybe veszik, sőt a közönség köréből is a tehetségeket magához vonni iparkodik, oly erőkre vannak állandóan bizva, mint Teleki Sándor ezredes, Tóth Béla, Rákosi Viktor (Sipulusz), Herczeg Ferencz, Baksay Sándor Béla Henrik és a Főszerkesztő (—ő.) végül a világraszóló hirt élvező Flammarión Kamill, a ki szintén állandó szerződéses viszonyban van a Budapesti Hirlap-pal.

A regénycsarnok számára iparkodásunk, hogy a külföldről s a hazai erőktől is javát szerezhessük meg a Budapesti Hirlap-ban. Csiky Gergely kitűnő regény- és dráma írónkat a hirneves francia: Ohnet György váltja fel. Egy olasz regény Salvatore Farina tollából szintén birtokunkban van. Hogy nagy áldozatoktól sem rettenünk vissza e rovat érdekében, megmutattuk azzal, hogy tavaly megszereztük és közöltük Stanley legujabb művét afrikai expediciójáról. Angol regényeink, a melyekből évenként kettőt-hármat szoktunk közölni, kitűnő kedveltséget élveznek.

A mi e tagok többi tartalmát, u. m. a közgazdaságot, újdonságokat, az értesüléseket, helyi vidéki és külföldi tudósításokat illeti: mindez régóta úgy elvan látva a Budapesti Hirlap-ban, mint bármely elsőrendű európai lapban. Dolgozótársainkat méltán nevezhetjük kiprobált lelkes gardának, a mely becsvégyát helyezi lapja korrekt és kitűnő kiszolgálásába. Minden jelentékenyebb magyar városban van tudósítónk. Bécsben egész kis fiókszerkesztőség szolgál ki bennünket telegráf és telefon útján; az európai nagy városokban saját tudósítónk óvják közönségünk érdekeit és mindenívé a haza határain belül és kívül bárhol valami renkívüli dolog készül vagy ha csak véletlenül megesik: külön kiküldött tudósítóink ott vannak vagy ott teremnek mint a magyar olvasó közönség érdekeinek katonái.

A Budapesti Hirlap irányja az elmúlt decennium alatt kiállotta képességei tűzpróbáját. Ebben a változatlan irányban fogja ezentúl is teljesíteni feladatát és kiszolgálni olvasóit.

Julius 1-én fogjuk megkezdeni Ohnet György A gyűlölség adója című új regényének a közlését, mely a Budapesti Hirlap kizárólagos tulajdona.

Az előfizetés feltételei helyben házhoz hordva, vidéken postával: Egész évre 14 frt, félévre 7 frt, negyedévre 3 frt. 50 kr., egy óra 1 frt 20 kr. A fővárosi nyaralókban lapunk kora reggel kézbesítetik, az egész fűrdő-évad alatt pedig előfizetőink kívánságára a lapot bárhová utánuk küldjük, még akkor is, ha a nyáron át többször változtatnak tartózkodási helyet. Az előfizetések vidékről legcélszerűbben postautalvánnyal eszközölhetők következő cím alatt:

A „Budapesti Hirlap” kiadóhivatalának, IV. kerület, Kalap-utca 16. szám.